

Mehmet Okuyan'ın videolarını dinlerken aklıma gelen konulardan biri kader idi. İnsanın imtihan edilmesi için Allah'ın insana alınyazısı manasında bir kader yazmadığını, insanların tercihlerinde serbest olduğunu ve bu tercihlerin Allah katında belirlenmiş olmasının imtihan fikrine aykırı olduğunu söylüyor. *So far so good.*

Kur'an Kerim'i merkeze alan dini anlayışların, Kitab'ın insanın yaratılmasından evvel yaratıldığına dair bir itirazlarını bilmiyorum. Kitab'ın yaratılmış olup olmadığı mevzuu başka bir şey, kimse Kur'an'ın insandan önce var olduğu konusuna itiraz etmiyor.

Bu ikisi arasında bir tezat gözüme çarpıyor. Kur'an-ı Kerim insanların davranışlarına mukabil bölümler içerir. Diyelim Alak suresinin sonları veyahut Mücadele suresinin başı. Bunlar zamanda mücerred bir insanın hal ve tavırları için inmiş ayetlerdir. Kur'an'ın ezeliyetine inanınca bu hal ve davranışların bu ayetler insin diye gerçekleştiği ve mesela Ebu Leheb'in Tebbet suresi insin diye inkar ettiği gibi bir sonuç ortaya çıkar.

Eğer imtihanın Ebu Cehil veya Ebu Leheb gibileri için de geçerli olduğunu savunacaksak, Kur'an'ın insandan önce de değil, bizzat bu insanlar bu fiilleri işlerken yaratıldığını kabul etmemiz gerekir. Aksi halde, ya bu insanlar imtihan edilmedi veyahut iman etmiş olasalardı, bu ayetler manasız olacaktı.

Derdim doktrindeki açıkların daha çok doktrin üreterek kapatılamayacağını ve bazı noktalarda *bilmiyoruz* demek zorunda kalacağımızı işaret. Bu iki konu, yani alınyazısı anlamındaki kader ve Kur'an'ın ezeliyeti konusu *insan sınırlarını aşıp, gayb bilgisine girer* demekten başka çare yok aslında.

Buradan *aklî* (tek olmasa da) bir çıkış yolu şu olabilir: Bilginin mahluk olduğunu ve *bilen* olmadan yaratılmasının, güneş olmadan ışığın yaratılması kabilinden sayılacağını söyleyebiliriz. Allah bir ışık kaynağından bağımsız da ışık yaratabilir, bilen olmadan da bilgi yaratabilir ancak adeti, bilgiyi sadece bilen olduğunda, ışığı da kaynağı olduğunda yaratmasıdır. Allah'ın *bilgisi* dediğimizin, ışık henüz ortaya çıkmadan güneşte nasıl potansiyel manada mevcutsa, bizim bilgimizin de Allah'ın ilminde öyle mevcut olduğunu ve insanların onu bilmesiyle güneşte ışığın oluşması gibi ortaya çıktığını söyleyebiliriz.

Allah'ın ilmiyle kainatı geçmiş ve geleceğiyle çepeçevre kuşattığını ancak (insan manasında) *bilen* olmadığı için henüz bu ilmini mahluk bilgiye aksettirmedeğini söyleyebiliriz. Allah'ın ilminin, bizim bilgimizden nasıl farklı olduğunu sorana da, *bilmiyoruz, çünkü bu konudaki bilgiyi de bizim için yaratmadı, gayba dairdir* diyerek cevaplayabiliriz.

Gelenekle Kur'an'ın birbirine ne kadar tezat olduğunu göstermenin, her zaman, her şekilde doğru olduğunu kanaatinde miyim? Hayır. Hatta açık kötülüğe sebep olmadığı sürece, falancanın fikrine uymuyor diye, *halk dini* diye küçümsemenin faydadan çok zarar getireceği kanaatindeyim.

Dışardan kendilerine *mealci* denen zevatın söylediklerinde sevdiğim taraflar çok. Benim gibi beyni kalbinden fazla gelişmiş birine hitap ettikleri doğru. Velakin bunları, aslen İslam'ın içine doğru, kendini müslüman görenlere doğru değil, İslam'la arası nahoş olanlara doğru söylemeleri gerektiği kanaatindeyim.

Müslümanlar arasındaki itibar, gayrimüslimlere karşı fikren ne kadar sağlam ve dirayetli olduğunuzla belirlenir. Müslümanları etkilemek ve onları yaptıkları yanlışlardan çevirmek niyetinde olanların, fikirlerini müslümanlar üzerinde değil, inanmayanlar üzerinde denemeleri gerekir. Çünkü onlar üzerinde az da olsa etki gösterebilen biri, müslümanlar arasında da sözlerini dinletecek itibar kazanır.

Osmanlı'yı kuruluş devrinde diğer beyliklerden ayıran ne idi? Germiyanoglu'nun kızıyla beraber Kütahya ve havalisini vermesi ve diğer bazı beyliklerin de ona katılmasının sebebi neydi? Çünkü kuruluş devrinde diğer beyliklerle uğraşmak yerine Bizans'a hücum ettiler. Az da olsa güçlerini diğer beylikleri *birleştirmeye* çalışmak için değil, *küffarla mücadele* için kullandılar ve bu da onlara diğer beylikler nezdinde bir itibar kazandırdı.

Bu bugün için de geçerli. Neden *İslamî terör* bazılarına bu kadar cazip geliyor? Fikren çok mu sağlamlar veya vaadettikleri gelecek daha mı güzel? Hayır. Ancak itibarlarını güçleri yettiği ölçüde *Amerika ile savaşabilme* üzerinden kazanıyorlar. Bunun için bu örgütlerin yok edilmesi hemen hemen imkansız, çünkü Batı ile mücadele etme fikri yaşadığı ve Batı kendini mücadele edilebilir bir pozisyonda tuttuğu sürece, bu örgütler de yeniden dirilecekler.

Fikri manada da bu böyle. Derdi bugünkü müslümanları dönüştürmek olan müslümanlar, Gülen cemaati veya sairleri gibi, Batı'ya dönüp, *keşke müslümanlar da sizin gibi olsa* diyerek kıvrandıkları sürece etkisiz olacaklar. Amaç nihayetinde Batı'nın mensuplarına sağladığı dirlik ve düzen olabilir, ancak oraya ulaşmak için Batı'ya yaltaklanmak değil, mücadele gerektiğini, Batılılaşmanın da ancak Doğululaşarak, Doğu'yu Batı'nın karşısına çıkacak hale getirerek mümkün olacağını görmeleri gerekir.

Böyle yapmak yerine, *vay müslümanlar da şöyle cahil, vay müslümanlar şöyle kaba* diye sabahtan akşama ütü yapsa da, etkisi en fazla bir hizip daha ortaya çıkarmak oluyor. Müslümanların ne halde olduğunu aşağı yukarı hepimiz biliyoruz hocam, bir zahmet aklını *gavurun* üstünde test et de, bizi bu çaresizlikten çıkarabileceğini görelim. O zaman zaten hepimiz sana uyarız.

İtibarını Batı'ya ve yerel sevdalılarına muhalefetle kazanan Tayyip Erdoğan'ın neden başarılı olduğunu ve onunla yola çıkıp, günden güne *savunmacı* (apolojist) kesilen tavukların neden itibarını kaybettiğini

de anlatır bir açıdan. Erdoğan bir gün elbet toprak olacaktır, ancak varisinin de onun kadar *öfkeli* olacağı ve itibarını dik durmakla kazanacağı muhakkak. Yerine adam arayanlara duyurulur.

Bugün bir arkadaş tarikatlar hakkında ne düşündüğümü sordu. Net bir fikrim yok. Daha doğrusu fikirlerimi belirleyen genellikle *hangi tarikat, hangi tasavvuf* gibi soruların cevapları. Belli birini veya grubu sorunca bir fikrim olabiliyor ancak *tarikatlar* diye genellemeler yapacak kadar az ve yeknesak değiller.

Velakin şunları söyleyebilirim: Tasavvufun, alamet-i farikası olan bazı özelliklerinin Kur'an ve Sünnet dışındaki kaynaklara dayandığı bana bariz gelir. Diyelim rabıta gibi bir konu eğer Hz. Peygamber de-vrinde olsaydı, herhalde konuyla alakalı hadis olurdu ve bu kadar *temel* sayılan bir alışkanlığın net şekilde açıklaması mevcut olurdu.

İkinci derdim ise, tasavvufun bir hedef olarak benimsettiği *ermek* hususunda Hz. Peygamber'in açıklaması olmayışı. İnsanların yeryüzünde Allah'ın sırrına veya hakikate ermesinin mümkün olduğu akidemizde yok. Böyle bir sırrın, ahirette öğretileceğine veya Cennet'in bu olduğuna inanabiliriz ancak insanın *yeryüzünde* sırra mazhar olabileceğine dair bir işaret yok.

Mamafih bir yandan da tarikatların insanın neye ihtiyacı olduğunu, kitap okumak ve dedikodu yapmaktan başka bir iş yapmayan *ulemadan* daha iyi çözdüklerini söylemek mümkün. İnsanın eğitilmek için neye ihtiyacı olduğunu tahkik edince, tasavvuf pratiğinin manasız olmadığını ve ermek gibi amaçları hayali olsa da, pedagojik olarak önemli cihazlar olduğunu söylemek de lazım. Ermek de *kızılma* gibi bir hayal olabilir ancak bunu insanları daha iyi müslümanlar haline getirmek için kullanabilirsiniz.

Kendini İslam dairesinde gören ve tekfir edecek kadar cesur iki grubun bile, bana da, birbirlerine de en azından Ehl-i Kitab'dan daha yakın olduğunu düşünürüm. Hatta kendilerine Kur'an'a benzeyen bir kitap yapmak istemiş ve adı sure olan bölümler koymuş Nusayrilerin bile, Hristiyanlar'dan daha yakın olduğunu düşünürüm.

Bundan dolayı bir müslümanın başkasına şirk ithamında bulunmasını doğru bulmam. Bir nesneye açıkça Tanrı diye tapmadığı sürece, başkasından manevi yardım aramayı şirk ithamına vesile kılmam. Bununla beraber tasavvuf fikriyatının şüpheli olduğunu ve piyango bileti tarzı, ama tersinden piyango bileti tarzı, hayatına sağladığı az bir katkı için, fazla büyük bir risk olduğunu düşünürüm. İnsan iyi ihtimalle en fazla üç kuruş kazanacağı, ancak kaybederse üç milyon kaybedeceği bir piyango biletini almaz. Tasavvufun bazı pratikleri de böyle ama bunu *şirk* diye vasıflandırmak mı, hayır.

Tekrar olacaksa olsun: Bu konuda net fikirlerim yok.